

«زبان و ادبیات فارسی»

(مدت پاسخ‌گویی: ۱۸ دقیقه)

۱- معنی واژه‌های «آزار - تَفَقُّد - حرز - حازم»، به ترتیب کدام است؟

(۱) خرداد - دل‌جویی - تعویذ - فهیم

(۲) ماه اول بهار - دل‌جویی - تعویذ - دوراندیش

(۳) فروردین - دل‌گرمی - دعای چشم‌زخم - بدسگال

(۴) اردیبهشت - دل‌گرمی - دعایی که بر کاغذ نویسند و با خود دارند - عاقل

۲- معنی واژه‌های «موژن - فند - مشرعه - مسعی - عایده»، به ترتیب کدام است؟

(۱) اذان‌گو - نیرنگ - امور شرعی - سعی - درآمد

(۲) شعرپرداز - حيله - جای نوشیدن آب - کوشش - درآمد

(۳) موزون - مکر - شریعت - تلاش - منفعت

(۴) میزان - فن - جای نوشیدن آب - همت - فایده

۳- کدام گروه از واژه‌های زیر، مترادف نیستند؟

(۱) شریک - رز - تاک (۲) کُمیت - کُرد - کهر (۳) نفیر - صغیر - غریو (۴) جوشن - گبر - بربیان

۴- در عبارت «ضایع‌تر مال‌ها آن است که از آن انتفاء نباشد و لعیم‌تر دوستان اوست که در حال شدت و نکبت، دوستی و

صداقت را محمل گذارد»، چند غلط املائی وجود دارد؟

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵- در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«به حال خردمند آن لایق‌تر که همیشه طلب آخرت را بر دنیا مُقَدِّم شمرد چه هرکه همت او از طلب دنیا قاصرتر، حسرات او به

وقت مفارعت آن اندک‌تر؛ و آن‌که سعی او به مصالح دنیا مصروف باشد زندگانی بر او وبال گردد و از ثواب آخرت بماند.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۶- عبارت «حیرت در امر جهان و ندانستن راز او، چون و چرا در کار خلقت، ناپایداری و بی‌سروپا بودن جهان و مضامین

اصلی اشعار خیامی خوانده می‌شود.» چند جزئی است؟

(۱) سه جزئی گذرا به متمم (۲) سه جزئی گذرا به مسند

(۳) چهار جزئی گذرا به متمم و مسند (۴) چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند

۷- در کدام گروه، همه‌ی واژه‌های مرکب، در حقیقت فشرده‌ی یک جمله‌ی سه جزئی با مفعول است؟

(۱) کوچک‌سال - صبح‌دم - یکرنگ - دستاورد (۲) ره‌آورد - نوپرداز - پر رو - بدزبان

(۳) سحرخیز - خودرأی - خوش‌خرام - خوش‌روش (۴) نزدیک‌بین - پاسخ‌گو - آینه‌گردان - حصیرباف

۸- در عبارت «از ویژگی‌های سبک مکتب وقوع، نکته‌سنجی، خیال‌پروری و مضمون‌آفرینی است که کم‌کم به پیچیدگی و

باریک‌اندیشی و خیال‌بافی گرایش پیدا می‌کند و سبک هندی را به وجود می‌آورد که تا حدی به مکتب توصیف‌گرایی شبیه

است.»، به ترتیب چند واژه‌ی مشتق و چند واژه‌ی مشتق - مرکب وجود دارد؟

(۱) چهار - شش (۲) چهار - هفت (۳) پنج - شش (۴) پنج - هفت

۹- عبارت «غزل در لغت به معنی عشق‌بازی و حدیث عشق و عاشقی گفتن است و در اصطلاح شعرا، ابیاتی است بر یک وزن

و قافیه و با مطلع مصرع.»، به ترتیب چند تک‌واژ و چند واژه است؟

(۱) سی و هشت - سی و یک (۲) سی و نه - سی و یک (۳) سی و نه - سی و دو (۴) چهل - سی و سه

۱۰- کدام مجموعه از ترکیبها «اضافه‌ی تشبیهی» است؟

- ۱) مزید نعمت- شرط انصاف- مرغ سحر- کلاه شکوفه
- ۲) جیب مراقبت- امید اجابت- دیوار اَمّت- قصه‌ی عشق
- ۳) پرده‌ی ناموس- کلاه شکوفه- سرور کاینات- درگاه خدا
- ۴) دریای معرفت- شب جهل- شکوفه‌ی اشک- آتش عشق

۱۱- در کدام عبارت، «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- ۱) هرگز خداوند، جهان را و طبیعت را با پاییز و زمستان یا تابستان آغاز نکرده است.
- ۲) سخن تازه از نوروز گفتن دشوار است. نوروز یک جشن ملی است که هر ساله برپا می‌شود.
- ۳) نوروز، داستان زیبایی است که در آن، طبیعت، احساس و جامعه، هر سه، دست‌اندرکارند.
- ۴) نوروز، روز نخستین آفرینش، که اهورامزدا دست به خلقت جهان زد و شش روز در این کار بود.

۱۲- انتساب کدام آثار به مؤلف آن نادرست است؟

- ۱) اخلاق‌الاشرف و رساله‌ی دلگشا از عبید زاکانی
- ۲) سیر حکمت در اروپا و آیین سخنوری از نکاءالملک فروغی
- ۳) کتاب احمد و مسالک‌المحسنین از زین‌العابدین مراغه‌ای
- ۴) ترجمه‌ی روح‌القوانین و عظمت و انحطاط رومیان از علی‌اکبر دهخدا

۱۳- از نویسندگان پرکار معاصر بود. در تبریز متولد شد و در تهران ادامه‌ی تحصیل داد. آثار زیادی در زمینه‌ی

نمایش و داستان چون: و از خود برجای گذاشت.

- ۱) جلال آل احمد- سووشون- غرب‌زدگی
- ۲) جلال آل احمد- گور و گهواره- ترس و لرز
- ۳) غلامحسین ساعدی- هبوط- بوته‌زار
- ۴) غلامحسین ساعدی- گور و گهواره- ترس و لرز

۱۴- نویسندگان آثار «سیرالملوک، عقل سرخ، آواز پر جبرئیل، چهار مقاله» به ترتیب کدامند؟

- ۱) سهروردی- عطار نیشابوری- سهروردی- خواجه نظام‌الملک
- ۲) سهروردی- سهروردی- خواجه نظام‌الملک- عطار نیشابوری
- ۳) خواجه نظام‌الملک توسی- سهروردی- سهروردی- احمد عروضی سمرقندی
- ۴) خواجه نظام‌الملک توسی- سهروردی- عطار نیشابوری- احمد عروضی سمرقندی

۱۵- در دو بیت زیر، کدام آرایه وجود ندارد؟

«روزم مبارک است که روی تو دیده‌ام / بختم موافق است که بویت شنیده‌ام

شکر خدای می‌کنم ای نور چشم من / کامروز بر جمال تو افتاد دیده‌ام»

- ۱) ایهام تناسب ۲) حس آمیزی ۳) استعاره ۴) جناس تام

۱۶- در کدام بیت، آرایه‌ی نسبت داده شده به آن، نادرست است؟

- ۱) وقت هر کار نگهدار که نافع نبود / نوش‌دارو که پس از مرگ به سهراب دهی: تلمیح
- ۲) حسبِ عالم سخنی بس خوش و موجز یاد است / عرضه دارم اگر رخستِ اِطْنا بدهی: تضاد
- ۳) مده از دست کنون فرصت امکان چو تو را / دست آن هست که داد دل احباب دهی: مجاز
- ۴) به دل دشمن اگر خود بُود از آهن و روی / چون به هیبت نگری لرزش سیماب (جیوه) دهی: حسن تعلیل

۱۷- در کدام بیت، همهی آرایه‌های کنایه، تشبیه، جناس تامّ و جناس ناقص به‌کار رفته‌است؟

- ۱) زمانه گرچه بسی بر سرم سپاس نهاد / کمند زلف تو باری دگر به دستم داد
- ۲) جهان بر آب نهاده است و زندگی بر باد / غلام همّت آنم که دل بر او نهاد
- ۳) دلم که چون سر زلف تو می‌رود بر باد / به دام عشق درافتاد و هرچه باداباد
- ۴) گره ز دل بگشا و ز سپهر یاد مکن / که فکر هیچ مهندس چنین گره نگشاد

۱۸- معنای کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) از در خویش خدا را به بهشتم مفرست / که سر کوی تو از کون و مکان ما را بس
- ۲) تو را هرچه مشغول دارد ز دوست / اگر راست خواهی دلرامت اوست
- ۳) قومی هوای نعمت دنیا همی‌پزند / قومی هوای عقبی و ما را هوای دوست
- ۴) ما مست شراب ناب عشقیم / نه تشنه‌ی سلسبیل (چشمه‌ای در بهشت) و کافور

۱۹- مفهوم بیت «ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد / که خطّی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی» با کدام بیت تناسب معنایی ندارد؟

- ۱) اجرام که ساکنان این ایوانند / اسباب تحیر خردمندانند
- ۲) دُور، او هرچه کرد و هرچه کند / کرده‌ی کردگار کیهان است
- ۳) همه قضا و قدر کردگار عالم راست / مدان تو نیک و بدی جز ز ایزد داور
- ۴) در گوش دلم گفت فلک پنهانی / کاری که خدا کند ز من می‌دانی؟

۲۰- مفهوم بیت «زر عزیز آفریده است خدای / هرکه خوارش بکرد، خوار بشد» با کدام بیت نامتناسب است؟

- ۱) ای زر توئی آن که جامع لذّاتی / محبوب جهانیان به هر اوقاتی
- ۲) بی زر نتوانی که کنی با کس زور / و ز زر داری به زور محتاج نه‌ای
- ۳) هرکه زر دید سر فرود آرد / و ز ترازوی آهنین دوش است
- ۴) زر از بهر خوردن بود ای پسر / ز بهر نهادن چه سنگ و چه زر

۲۱- بیت: «دریاب کنون که نعمت هست به دست / کاین دولت و ملک می‌رود دست به دست» با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) نعمت بسیار داری شکر از آن بسیارتر / نعمت افزون‌تر شود آن را که او شاکر بود
- ۲) وفا و مردی امروز کن که دسترس است / بود که فردا این حال را زوال بود
- ۳) بنده‌ی حلقه به گوش ار نوازی برود / لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه به گوش
- ۴) تا در پناه دولت بیدار توست ملک / در خواب رفت فتنه و آشوب آرمید

۲۲- بیت «بگفتا رو صبوری کن در این درد / بگفت از جان صبوری چون توان کرد» با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

- ۱) سوخته‌ی دل بود از صبر دور / آتش سوزنده نباشد صبور
- ۲) مهری و وفایی که تو را نیست مرا هست / صبوری و قراری که تو را هست مرا نیست
- ۳) صبر کردن جان تسبیحات توست / صبر کن کان است تسبیح درست
- ۴) مستی و عاشقی‌ام بُرد ز دست / صبر ناید ز هیچ عاشق مست

۲۳- مفهوم عبارت «راست‌باز و پاک‌باز و امیر باش»، با کدام بیت متناسب نیست؟

- ۱) از کجی به که روی برتابید / رستگاری ز راستی یابید
- ۲) راستی‌آور که شوی رستگار / راستی از تو ظفر از کردگار
- ۳) به از راستی کس ندارد درخت / که بارش بهشت است و تاج است و تخت
- ۴) راستی کردند و فرمودند مردان خدای / ای فقیه اوّل نصیحت گوی نفس خویش را

۲۴- کدام بیت با سایر ابیات تقابل معنایی دارد؟

- ۱) او را خود التفات نبودی به صید من / من خویشتن اسیر کمند نظر شدم
- ۲) نه به خود می‌رود گرفته‌ی عشق / دیگری می‌برد به قلابش
- ۳) سعدی چو جورش می‌بری، نزدیک او دیگر مرو / ای بی‌بصر من می‌روم؟ او می‌کشد قلاب را
- ۴) من اگر خارم و گر گل چمن‌آرایی هست / که از آن دست که او می‌کشدم، می‌رویم

۲۵- در ابیات زیر، به ترتیب چه کسانی معرفی شده‌اند؟

- منم پور آن نیکبخت آبتین / که ضحاک بگرفت از ایران زمین
وز این دختر شاه هاماوران / پر اندیشه گشتی به دیگر کران
یکی بی‌زیان مرد آهنگرم / ز شاه آتش آید همی بر سرم
منی کرد آن شاه یزدان شناس / ز یزدان بیچید و شد ناسپاس
- ۱) سیاوش - رودابه - کاوه - ضحاک
 - ۲) فرود - سودابه - زواره - ضحاک
 - ۳) فریدون - سودابه - کاوه - جمشید
 - ۴) فریدون - فرنگیس - فرود - جمشید